

державою саме належної реалізації цих функцій, можна бути впевненим, що можна буде встановити гарну демократичну державу.

Література:

1. Ковалів М. В. Адміністративно-правове регулювання діяльності правоохоронних органів у демократичній державі. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. С. 166–173. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/997/1/21.pdf>

2. Хоміч Ю. Г. Правоохоронна функція сучасної демократичної держави: Публічно-управлінський аспект. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2021. № 5. С. 103–107. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/132/119>

3. Волоско В. В. Функції правоохоронних органів у демократичній державі. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2008. С. 1–11. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/02_2008/08vuvudd.pdf

ІНСТИТУТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У МЕХАНІЗМІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Наливайко І. О.

*викладач кафедри загальноправових дисциплін
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Взаємодія органів влади з інститутами громадянського суспільства у сфері формування та реалізації антикорупційної політики – необхідна умова їхньої ефективної і прозорої діяльності. Для запобігання корупції можна використовувати різні заходи, але жоден з них не буде успішним, якщо під час їх реалізації не буде підтримки суспільством.

Грунтовні дослідження у сфері боротьби з корупцією здійснили такі науковці, як: О. Наджафов, О. Прохоренко, Є. Стрільченко, О. Ткаченко, М. Хавронюк, Б. Чела, А. Чешко та ін. Питання складу корупційного правопорушення досліджували С. Алфьоров, І. Богатирьов, І. Ключко, Є. Несвіт, О. Онищук та ін. Враховуючи зроблений внесок учених у вивчення різних аспектів запобігання корупції, нині нагальним питанням є визначення ефективних форм та методів участі

громадськості у цьому процесі, що може стати фундаментом у вирішенні важливої суспільної проблеми мінімізації рівня корупції.

Реалізуючи природний стан людини, в якому вона прагне задовольнити свої права через реалізацію власної свободи у співпраці з одностудцями, громадянське суспільство забезпечує народ можливістю брати участь в управлінні державою, отже наділяє кожного правом визначати вектор розвитку суспільства і держави. Без укріплення інституту громадянського суспільства не можна створити верховну державну владу, засновану на принципі визнання людини основою цінності та відчутті поваги до її прав і громадянських свобод [1]. Дієвими є ті механізми протидії та запобігання корупції, що на пріоритетне ставлять залучення громадськості. Саме громадянське суспільство через відповідні інституції здатне всебічно впливати на реальний стан корупції у суспільстві, поступово зменшуючи його.

Експерти ООН виділяють кілька шляхів залучення інститутів громадянського суспільства до запобігання корупції, зокрема: підзвітність та підконтрольність органів публічної влади; операції з постачання послуг та товарів і державно-приватне партнерство; антикорупційна поінформованість та повідомлення про корупцію тощо [2, с. 49–55]. Відповідно до рекомендацій GRECO, Плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС, рекомендацій ЄК «За демократію через право» (Венеціанської комісії) та пропозицій програми ЄС SIGMA, які ґрунтуються на ключових міжнародних актах антикорупційного спрямування, в Україні на сьогодні прийнято низку антикорупційних законів. Вони містять основні принципи запобігання та протидії корупції, регламентують правові та організаційні засади функціонування системи боротьби з корупцією в Україні, зміст і порядок застосування превентивних антикорупційних заходів, правила усунення наслідків корупційних правопорушень [3]. Результатом імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство стало закріплення права участі громадськості у заходах щодо запобігання корупції в Законі України «Про запобігання корупції».

Найважливішою проблемою на шляху досягнення позитивних результатів у протидії корупції є неналежна організація діяльності антикорупційних інституцій, державних органів та громадських організацій [4, с. 311]. Розвиваючи думку вченого, зазначимо, що важливою є не лише належна організація зазначених інституцій, а й належна їх координація та взаємодія, особливо щодо взаємодії громадськості та органів публічної влади. Будь-які форми публічно-правової протидії корупції та його найкращі організаційні моделі приречені на невдачу, якщо не буде розв'язана одна з головних проблем публічного управління – забезпечення певного співвідношення

(взаємозв'язок, співпраця і чіткі власні повноваження) між центральними та місцевими органами влади, між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування [5, с. 11]. Додамо до цього ряду взаємодію органів влади публічно-правової протидії корупції та громадськості.

Залучення громадськості до активної участі в обговоренні та прийнятті управлінських рішень є засобом формування освіченого та зацікавленого громадянина, а також має низку переваг, зокрема щодо отримання органами влади необхідної інформації від громадян, підвищення легітимності прийнятих рішень, створення позитивного іміджу влади, визначення цінностей, які розділяють члени громади [6]. Інформаційні кампанії, спрямовані на зменшення толерантного ставлення до корупції різними соціальними верствами, також сприятимуть зменшенню рівня корупції в органах публічної влади.

Залучення інститутів громадянського суспільства науковцями розглядається як необхідна складова процесу вивчення природи корупції та визначення шляхів її подолання. Громадськість може сприяти подоланню корупції [7, с. 309]. Участь інститутів громадянського суспільства у заходах антикорупційної політики як наукова проблема має бути перспективним і продуктивним напрямом наукових досліджень, особливо в умовах становлення постіндустріального суспільства [8, с. 122]. Налагодження конструктивного партнерства органів публічної влади з громадськістю в антикорупційній сфері повинно забезпечити формування негативного ставлення до будь-яких проявів корупції у суспільстві [9, с. 37; 10]. В Україні серед складнощів, які стають на заваді ефективній діяльності громадськості у сфері протидії корупції, маємо зазначити таке: відсутність підтримки з боку влади, недосконалість законодавчого закріплення прав й обов'язків громадськості. Значну роль відіграє і бажання активістів нажитися на своїй діяльності, а також реалізації особистих та політичних завдань громадськістю.

На жаль, участь інститутів громадянського суспільства у розробці та реалізації антикорупційної політики в Україні є недостатньо активною. Отож, пропонується посилювати інформування громадян і здійснення правоосвітньої роботи спільно з інститутами громадянського суспільства. Стрімкий розвиток громадський антикорупційних ініціатив можливо досягти саме завдяки посиленню потенціалу інститутів громадянського суспільства через освітні проекти.

Висновки. Особливу увагу варто приділити роботі з інститутами громадянського суспільства, оскільки вони можуть забезпечити висвітлення результатів діяльності органів публічної влади та рівень корумпованості органів публічної влади.

До основних механізмів запобігання корупції, які можуть бути ефективно застосовані, слід виділити наступні: моніторинг діяльності органів публічної влади щодо прозорості та відкритості їх діяльності; захист прав та свобод людини і громадянина; забезпечення інформаційної відкритості органів публічної влади щодо стану запобігання корупції та результативності проведених заходів; організація правопросвітницької роботи з населенням та окремими соціальними групами, які безпосередньо залучені до реалізації антикорупційної політики у державі.

Дієвим механізмом запобігання корупції в органах публічної влади може стати інституційне об'єднання громадських організацій, оскільки такі дії можуть мати наслідком позитивні дії щодо просвітницької складової, формування громадської думки та підвищення рівня довіри до органів публічної влади, а також виступати своєрідним механізмом підтримки антикорупційних ініціатив.

Література:

1. Чубенко І. Зарубіжний досвід боротьби з корупцією в органах виконавчої влади. URL: http://www.dgpn.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=363&I
2. Preventing corruption in Public Administration: Citizen Engagement for Improved Transparency and Accountability : Report of expert group meeting 25–28 June 2012. United Nations, New York, 2012. 91 p.
3. Викривачам корупції пропонують активізуватися, а державі – краще їх захищати. URL: <http://ti-ukraine.org/news/oficial/5402.html>
4. Соловійов В. М. Запобігання і протидія корупції в державному управлінні України : монографія. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України. 2012. 508 с.
5. Капінос М. С. Трансформація механізмів державного управління на регіональному рівні в сучасних умовах : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ : Національна академія державного управління при Президентіві України. 2011. 20 с.
6. Шевчук Б. Європейські принципи належного врядування та реформа системи органів виконавчої влади в Україні. *Демократичне врядування* : електрон. наук. фах. вид. / Львів. регіон. ін-т упр. Нац. акад. держ. упр. при президентіві України. Львів : 2021. Вип. 9.
7. Нелезенко Н. П. Концептуальні рішення запобігання корупції в процесі формування програм інноваційного розвитку України. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління*. 2013. Вип. 4. С. 304–311.

8. SWEDEN to the EU Anti-Corruption Report. URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/organized-crime-and-human-anti-corruptionreport/docs/2014_acr_sweden_chapter_en.pdf

9. Лавренюк Ю. Ф. Пріоритетні напрями антикорупційної політики України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2014. Вип. 1. С. 35–37.

10. Kondratiuk O., Fedchak I., Lepekha O., Senyk S., Marets B. War on crime: From passive behaviour of an undercover agent to active forms of covert influence on accomplices of criminal activities. *Philosophy, economics and law review*. 2021. Vol. 1. №. 2. P. 150–172.